

Клочан В.П.

*Кандидат економічних наук, доцент,
директор навчально-наукового інституту
економіки та управління,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Костирко А.Г.

*Кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kosturkoa@gmail.com*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено сутність фінансової безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. Визначено основні задачі реалізації процесу формування фінансової безпеки підприємства. Виокремлено організаційні складові забезпечення фінансової безпеки, зокрема інформаційну, управлінську, інтелектуальну, технічну.

Ключові слова: фінансова безпека, організаційний механізм, чистий прибуток, фінансові ресурси, інструменти управління

Фінансова захищеність від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, а також задоволення потреби у фінансових ресурсах є основою сталого розвитку будь-якого суб'єкта господарювання.

Дослідження окремих аспектів організаційного забезпечення фінансової безпеки підприємств висвітлено у працях таких вчених, як: О.В. Ареф'євої, І.О. Бланка, О.В. Гривківської, М.О. Мікуліної, А.І. Сухорукова, А.В. Чупіса та ін. Незважаючи на вагомий внесок науковців у вирішенні цієї проблеми, на нашу думку, питання побудови дієвого організаційного механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва потребують подальшого вивчення.

Ступінь захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин підприємства забезпечується чистим прибутком підприємства, який також виступає індикатором фінансової безпеки. Дані Державної служби статистики України за 2010-2016 роки (рис. 1) свідчать про позитивну тенденцію росту питомої ваги прибуткових підприємств у їх загальній

кількості. Звертає на себе увагу, що найбільша доля прибуткових підприємств це підприємства сільського, лісового та рибного господарства, а найменшу займають підприємства, які здійснюють операції з нерухомим майном. Однак, питання фінансової безпеки є актуальним як для збиткових, так і для прибуткових підприємств. В основу формування фінансової безпеки покладено забезпечення збалансованої структури активів і капіталу, фінансових потоків і зобов'язань підприємства.

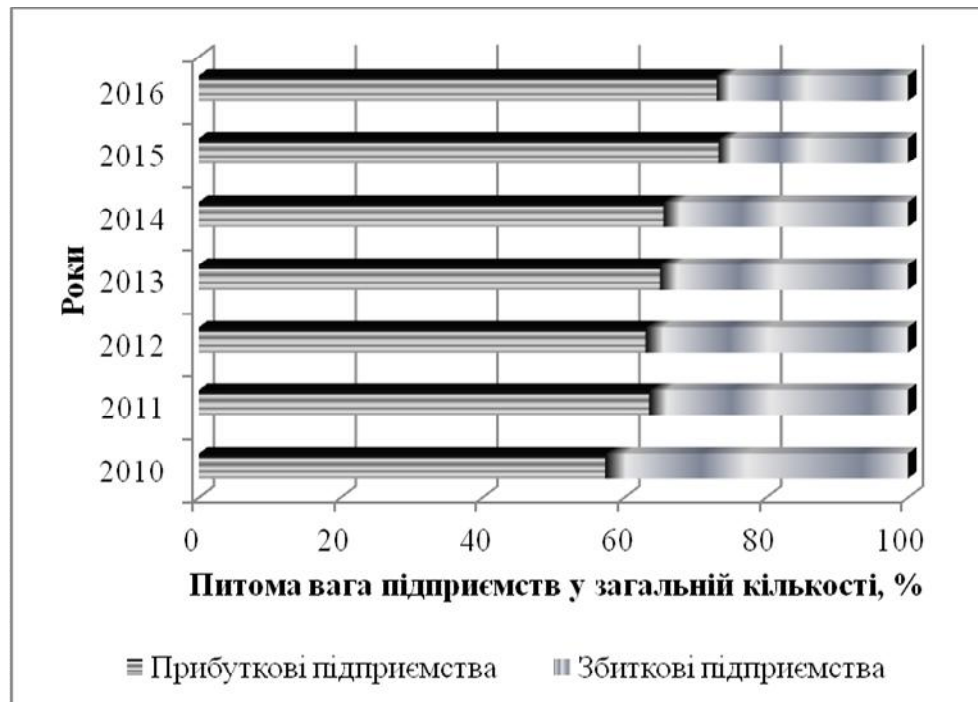

Рисунок 1 – Питома вага прибуткових і збиткових підприємств у загальній їх кількості по Україні, %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України

Ефективність функціонування системи фінансової безпеки підприємства залежить від механізмів її забезпечення. Механізм забезпечення фінансової безпеки – це певний набір інструментів, таких як методи, засоби, ресурси, нормативно-правова база та управлінський хист, які, взаємодіючи між собою, покликані досягати поставлених цілей на шляху вирішення питання забезпечення фінансової безпеки підприємства [3].

Важливе місце у цій системі займає організаційна складова механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Реалізація даної складової забезпечується вирішенням низки задач, серед яких: інформаційне забезпечення управлінських рішень; захист законних прав та інтересів

підприємства; забезпечення збереження матеріальних ресурсів; ефективність використання фінансових ресурсів; захист комерційних таємниць; підвищення рівня соціальної відповідальності бізнесу тощо.

Організаційне забезпечення фінансової безпеки – це взаємопов'язана сукупність внутрішніх функціональних служб та підрозділів підприємства, які здійснюють розробку, прийняття і реалізацію управлінських рішень, що забезпечують захист його фінансових інтересів [2].

Вивчення літературних джерел, статистичних даних, які характеризують фінансову безпеку, дозволило виокремити її організаційні складові. Такими складовими, на нашу думку, є: інформаційна; управлінська; інтелектуальна; технічна.

З метою моніторингу рівня фінансової безпеки необхідним є організація управлінського обліку на підприємстві, за даними якого формується внутрішня звітність. Вона надає можливість визначити внутрішні загрози фінансовій безпеці підприємства.

Для виявлення джерел зовнішніх загроз необхідним є організація перманентного дослідження кон'юнктури ринку, фінансово-економічної ситуації у державі тощо.

Управлінська складова передбачає виконання функцій управління, серед яких є контроль. Як саме підприємство, так і його фінансова безпека є системою, що динамічно розвивається, тобто вони не представляють собою статичні явища, тому виникає потреба постійного контролю та ефективного управління. У зв'язку із цим вважаємо головним методичним завданням даного питання є визначення рівня фінансової безпеки підприємства як невід'ємного елемента системи управління підприємством [1].

Для підвищення ефективності реалізації функцій управління можливим варіантом є запровадження системи контролінгу на підприємстві. Дана система за своєю суттю здатна організувати першу складову (інформаційну), а також здійснювати дієвий контроль за використанням фінансових ресурсів і досягненням цілей підприємства.

Реалізація всіх процесів на підприємстві та їх результативність майже у повній мірі залежить від рівня кваліфікації і професіоналізму кадрів, а також від їхнього вміння вчитися новому. Дієвим інструментом ефективних змін на підприємстві виступає вірусний менеджмент.

Поряд із зазначеними складовими важливе місце займає рівень технічної забезпеченості не лише господарських процесів, а також побудови інформаційних потоків та уміння на них правильно реагувати. Тут можна використати прикладні програми у сфері аналізу, обліку, планування, контролю, що суттєво підвищить ефективність управлінських рішень.

У підсумок зазначимо, що побудова організаційного забезпечення фінансової безпеки підприємства ґрунтується на оптимізації організаційної структури підприємства із врахування внутрішніх і зовнішніх чинників впливу з використанням сучасних інструментів управління.

Список використаних джерел:

1. Гривківська О.В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства : [монографія] / О.В. Гривківська. – Тернопіль : Астон, 2012. – 340 с.
2. Орлик О.В. Фінансово-економічна безпека підприємства та підходи до її забезпечення / О.В. Орлик // Інформаційна та економічна безпека : матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції. – Х. : ХІБС УБС НБУ, 2014.
3. Хоменко О.А. Фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу та організаційне забезпечення її управління / О.А. Хоменко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Випуск 6. – Частина 3. – С. 124-126.

Klochan V., Kostyrko A.

Summary: The essence of financial security of an enterprise and the necessity of its provision are investigated. The basic tasks of realization of process of formation of financial safety of the enterprise are determined. The organizational components of ensuring financial security, in particular information, management, intellectual and technical, are singled out.

Keywords: financial security, organizational mechanism, net profit, financial resources, management tools.